

Sanne Larsen

Ph.d.-studerende, Københavns Universitet,
Institut for Engelsk, Germansk og Romansk,
sannela@hum.ku.dk

Åbne sider

Interaktion, investering og identitetskonstruktion: Kontekst og skrivning på andetsproget

Hvordan påvirker konteksten det at lære at skrive på et fremmed- eller andetsprog (L2)? Efterhånden som forskere i stigende grad har vendt deres opmærksomhed mod de sociale aspekter af skrivning på L2 er vi blevet bedre rustet til at svare og agere på dette spørgsmål. Samtidigt står det dog klart at der ikke er noget enkelt svar på det. Forskningen peger på at tilegnelsen af skrivefærdigheder på L2 påvirkes af mange forskellige kontekstuelle og situationelle faktorer, såsom et givent målsprogs status, lokale diskursnormer, elevernes intentioner og interesser, deres baggrundsviden, relationer mellem klassekammerater og deres lærere. I denne artikel argumenterer jeg for at et fokus på interaktion, investering og identitetskonstruktion belyser centrale aspekter af hvordan konteksten virker ind på den måde man lærer at skrive et L2 på. Det understøtter jeg med henvisning til et udpluk af den stigende mængde af forskning der undersøger L2-skrivning *in situ*, dvs. sådan som den faktisk foregår i praksis.

Interaktion

Når vi anskuer skrivning som en situeret snarere end en isoleret aktivitet, er det måske først og fremmest den interaktion der omgiver tekstproduktion som vi får øje på. Interaktionens rolle i forbindelse med læring generelt er indeholdt i en række begreber der er udviklet inden for en sociokulturel teoriramme, herunder Vygotskys begreb om den nærmeste udviklingszone (Vygotsky 1978). Vygotsky fremsatte den tanke at de lærendes kognitive udvikling kunne fremmes gennem interaktion med mere kompetente personer når denne interaktion blev struktureret på en sådan måde at den var målrettet mod området mellem de lærendes faktiske udviklingsniveau og det næste udviklingsniveau som de havde mulighed for at bevæge sig op på (dvs. deres nærmeste udviklingszone). Det var opfattelsen at stilladsbygningsaktiviteter af denne slags havde en effekt på de lærendes muligheder for at bevæge sig fra

en fremmed-styret til en selv-styrende aktivitet, dvs. sætte dem i stand til i højere grad at udføre en aktivitet på egen hånd.

At denne form for stilladsbygning kan spille en rolle i forbindelse med tilegnelsen af skrivning på L2, peger en række undersøgelser af personer der skriver på engelsk som et andetsprog, på. Park et al. (2005) viste f.eks. hvordan elevers tilegnelse af skriveprocessen med held blev medieret af deres interaktion med lærere, klassekammerater og forskellige artefakter (f.eks. ordbøger og online-ressourcer). Over en fireårsperiode i et miljø der var rigt på muligheder for disse former for interaktion, tilegnede disse elever sig gradvist skriveprocessen, sådan som det kom til udtryk gennem deres evne til at beskrive processen og implementere den med minimal indgriben fra lærerens side.

På tilsvarende måde viste Parks & Maguire (1999) hvordan fransktalende sygeplejersker der var nyankomne til en hospitalsafdeling, lærte at skrive sygeplejerskenotater på engelsk gennem interaktioner med eksperter (kliniske undervisere, kolleger), patienter og modeltekster (dvs. kollegers noter). Ligesom det var tilfældet med de unge sprogindlærere i Parks et al. (2005), viste denne undersøgelse at disse voksne sprogindlærere gennem denne interaktion var i stand til at bevæge sig fra fremmedstyring (hvor de var næsten helt afhængige af input fra kolleger, vejledere og modeltekster) til forøget selv-styring i forbindelse med deres skriveaktiviteter.

Disse undersøgelser peger på at forskellige typer af interaktion der er rettet mod de lærendes nærmeste udviklingszone, kan bruges som stillads for tilegnelsen af skriveprocesser og tekstformer. Meget synes dog også at afhænge af den måde sprogindlæreren indgår i – eller investerer i – skriveaktiviteter på.

Investering

I den undersøgelse af Parks et al. (2005) der blev refereret til ovenfor, rapporterede forfatterne at alle elever i sidste ende havde lettere ved at anvende skriveprocessen på en selv-styrende måde, men at graden af deres investering var forskellig. Nogle elever engagerede sig mere overfladisk i skriveprocessen end andre. Det kunne aflæses ved i hvilken grad de søgte og anvendte feedback til at forbedre deres tekster, samt af om de overførte skriveprocessen til nye aktivitetssammenhænge hvor underviserne ikke opfordrede til eller stillede krav om at den blev anvendt. Elever der indså værdien af at anvende skriveprocessen for at opnå et bedre tekstligt produkt, var mere tilbøjelige til at opsøge og gøre brug af feedback og overføre skriveprocessen til andre sammenhænge. Investering – forstået som den måde hvorpå den enkelte sprogindlærer engagerer sig i læreprocessen ud fra de muligheder en given kontekst stiller til rådighed – synes også at bidrage til at belyse kontekstens rolle i tilegnelsen af skrivefærdigheder på L2.

En anden undersøgelse der peger på dette, er Gentil (2005), som kortlagde tre fransktalende studerendes muligheder for og engagement i at udvikle færdigheder på både engelsk og fransk over en periode på to et halvt år. Konteksten for denne undersøgelse var et universitet i Québec hvor undervisningen foregik primært på engelsk, men hvor de studerende havde ret til at skrive deres opgaver og afhandlinger på engelsk eller fransk. På trods af at den overordnede institutionelle kontekst var den samme, pegede undersøgelsen på at de tre studerende, Philippe, François og Katia, havde forskellige muligheder for at udvikle deres kompetence på både engelsk og fransk. Faktorer såsom hver enkelt undervisers sprogkompetencer og repertoire samt sprogenes status som publikationssprog inden for forskellige fagområder skabte forskellige muligheder for skriftlig produktion på de to sprog.

Som Gentil viste, var den grad af tosprogethed som hver enkelt studerende opnåede, til dels et resultat af de muligheder som de opfattede var til stede, og til dels hvordan de stillede sig over for disse muligheder. Philippe for eksempel skrev alle sine opgaver på engelsk selvom nogle af hans undervisere var fransktalende. På trods af at han anså det for vigtigt at udvikle sine skriftlige kompetencer på fransk, vurderede Philippe at hans undervisere formentlig ikke ville værdsætte den ekstra indsats det ville kræve at skrive på fransk (i kraft af at alt kursusmateriale var på engelsk, og Philippe dermed skulle oversætte terminologien). Selvom Katia også havde problemer med at oversætte terminologi fra engelsk til fransk, skrev hun én ud af tre skriftlige eksaminer på fransk og forfattede sin ph.d.-afhandling på både engelsk og fransk.

For alle tre studerende var investering i at udvikle færdigheder på engelsk motiveret af en forventning om at dette ville sætte dem bedre i stand til at virke inden for deres fagområde i en virkelighed, hvor engelsk bliver mere og mere dominerende som publikationssprog. Samtidig var deres engagement i engelsk påvirket af deres følelse af at det udgjorde en trussel mod deres medlemskab i det fransktalende diskursamfund. I Katias tilfælde var hendes identifikation med det fransktalende diskursamfund så stærk at hun investerede betydeligt i at opnå en høj grad af tosprogethed. Gentils undersøgelse peger således også på at identitetskonstruktion er en betydningsfuld faktor i forhold til tilegnelsen af skrivefærdigheder.

Identitetskonstruktion

En række andre undersøgelser indikerer også at identitetskonstruktion udgør en væsentlig kontekstuel faktor der indvirker på tilegnelsesprocessen på forskellige alderstrin. Buckwalter & Lo (2002) kiggede på 5-årige Mings udvikling på sit modersmål (kinesisk) og andetsprog (engelsk) over en periode på 15 uger. Da undersøgelsen startede, havde Ming opholdt sig i USA i blot tre måneder, men han udviste allerede en stærk identifikation med amerikansk kultur og det engelske sprog, hvilket ifølge forfatterne udgjorde den vigtigste faktor i udviklingen af Mings færdigheder på engelsk: "Hans ønske om at leve sig ind i samfundets normer, at indgå i sociale aktiviteter og leve op til de forventninger den amerikanske kultur

stiller til ham, tilskynder ham til at tale, læse og skrive engelsk” (s. 291). Sprogets identitetskabende funktion udtrykker Ming dog bedst selv: “Jeg er amerikansk fordi jeg kan tale engelsk” (s. 274).

Spacks (1997) længdeundersøgelse af en japansk universitetsstuderende (Yuko) peger ligeledes på identitetskonstruktion som en essentiel faktor. Spack kortlagde Yukos udvikling af læse- og skrivefærdigheder på engelsk over en treårig periode i forbindelse med Yukos studier på et amerikansk universitet. For Yuko tog det lang tid at vænne sig til de måder at være og agere på som hun opfattede som karakteristiske for sin nye studiekontekst. Eksempelvis var det en udfordring for Yuko at der blev lagt vægt på at studerende udtrykte deres egne standpunkter i klasseværelsesinteraktionen og i skriftlige opgaver. Samtidig gav Yuko udtryk for, at hun identificerede sig positivt med denne væremåde, og at hun gradvist kom til at føle sig sikker i den.

Afsluttende bemærkninger

I denne artikel har jeg argumenteret for at et fokus på interaktion, investering og identitetskonstruktion belyser centrale aspekter af hvordan kontekst påvirker tilegnelsen af skrivefærdigheder på andetsproget. Det mest iøjnefaldende aspekt af skrivekonteksten er interaktion i ordets bredeste betydning. Samfundsmæssige værdier interagerer med de identiteter den enkelte stræber efter, og dette interagerer med den grad af investering en person er villig til at lægge for dagen.

Litteratur

- Buckwalter, J.K. & Lo, Y.G. (2002): Emergent biliteracy in Chinese and English. *Journal of Second Language Writing*, 11, 269-293.
- Gentil, G. (2005): Commitments to academic biliteracy: Case studies of francophone university writers. *Written Communication*, 22, 421-471.
- Parks, S., Huot, D., Hamers, J. & H.-Lemonnier, F. (2005): “History of Theatre”. Web sites: A brief history of the writing process in a high school ESL language arts class. *Journal of Second Language Writing*, 14, 233-258.
- Parks, S. & Maguire, M. (1999): Coping with on-the-job writing in ESL: A constructivist-semiotic perspective. *Language Learning*, 49, 143-175.
- Spack, R. (1997): The acquisition of academic literacy in a second language: A longitudinal case study. *Written Communication*, 14, 1, 3-62.
- Vygotsky, L.S. (1978): *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.